

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№10

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 438 sahifa.

2025-yil, 10-oktyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	13
Muxiddin Kalonov	
MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHI.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O'RNINI KENGAYTIRISH USULLARI	30
Musayeva Shoirazimovna	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO'RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKTSIONAL JIHATI.....	35
Alabayev Sobitxon	
MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI.....	40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	48
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH	55
Mirzayev Ozod Furkatovich	
AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL.....	59
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHİYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK.....	64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI	84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o'g'li	
TO'LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH.....	90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o'g'li	
O'ZBEKISTON SANOATINING "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR	96
Habibullayev Oybek Asliddin o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR.....	102
Allayarov Suxrob Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TO'G'RIDAN-TO'G'RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI	107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna	

HUDUDIY IJTIMOY TENGLIK VA KAMBAG'ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURLARI OMILLARI.....	114
Durumov Temur G'olibovich	
TRANSPORT TARMOG'I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI MODELLASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)	121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li	
РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI.....	139
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA'RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR.....	151
Shaxinabonu Choriyeva	
AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI	157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna	
“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	163
Toshtemirov To'liqin Toirjonovich	
DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	166
O. Nurmuradov	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI	171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o'g'li	
СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI.....	187
Saidrahmatova Zuhaxon Saidazim qizi	
O'ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI	192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA XOMASHYO TA'MINOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich	
НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	206
Махкамов Ибраим	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI.....	213
Kushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI.....	217
Mo'yidinov Xurshidbek Abdullayevich	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	221
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	

BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA YERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA)	227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ.....	233
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	240
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO'LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARI	246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA "YASHIL" MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI	250
Bazarova Fayyoz Tuxtamurodovna	
INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	255
Muzaffar Raximov	
UY-JOY KOMMUNAL XO'JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o'g'li	
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL	268
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	273
Vohobov Hikmatillo Ma'mirjon o'g'li	
ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА	280
Тохинова Гуллола Миркамолевна	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA'LIMI BITIRUVCHILARINING O'RNI	287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich	
DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM	292
Barno Erkayeva	
AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna	
DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	301
B.Sh.Mirzayev	
YOSHLAR BANDLIGIDA KO'NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	307
Raxmatxo'jayev Axrorxo'ja Akmal o'g'li	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH.....	311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА.....	317
Рахимходжаева Нодира Саидахраловна	
QISHLOQ XO'JALIGI TA'MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	323
Ermonov Farrux	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLIVAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA'LIM YO'NALISHLARINI YO'LGA QO'YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	329
Turg'unov Bahtiyor Nuriddinovich	

MARKAZIY OSIYODA SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI	334
Amanbaev Amanali Orazbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI.....	338
Z. Teshayev	
O'ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	343
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	349
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	355
Yusupov Farxod Adamboyevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO'NALISHLARI	359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	363
Saatmurotov Shohrux Zafar o'g'li	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO'SHIMCHA IMKONIYATLARI TO'G'RSIDA.....	374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA "XIZMATLAR IPOTEKASI" MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI	379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi	
ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ.....	384
Суюнов Шохзодбек Мурод угли	
XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA)	389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARI HISOBGA OLIISHDA XORIJ TAJRIBASINI QO'LLASH	395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	399
Muminov Sherzod Kholmirzaevich	
DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT	404
Azimov R.B.	
AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH	409
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI	416
Sayipov Begzod Rahimovich	
TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI	422
Sadikov Iskandar Gayratovich	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI	427
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li	

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	433
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Isoqov Zafarjon Zokirjonovich

Is'hoqxon Ibrat nomidagi Namangan davlat chet tillari instituti
Turizm va Tarjima kafedrası dotsenti v.v.b, PhD

Email: zafarjon.isoqov.84@mail.ru

ORCID: [0009-0008-5767-4221](https://orcid.org/0009-0008-5767-4221)

Annotatsiya: Maqolada mahalliy budjet daromadlari tarkibi, mamlakatimiz iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda budjet-soliq siyosatining o'rni, mahalliy budjet daromadlarini shakllantirishga oid ilmiy-nazariy qarashlar hamda mahalliy budjet daromadlarini shakllantirishning tashkiliy-huquqiy va moliyaviy asoslari yoritilgan. Shuningdek, mahalliy soliqlar hisobidan barqarorlikni ta'minlash maqsadida soliqlarni hisoblash va undirish jarayonlarini takomillashtirish masalalari bo'yicha amaliy taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: mahalliy budjet, mahalliy budjet daromadlari, mahalliy soliqlar va yig'imlar, hududlar moliyaviy barqarorligi, budjet jarayonlari, samaradorlik, hududiy budjet-soliq siyosati.

Abstract: The article deals with the composition of local budget revenues, the role of the budget-tax policy in ensuring the economic stability of our country, scientific and theoretical views on the formation of local budget revenues, as well as the organizational, legal and financial foundations of the formation of local budget revenues, the issues of improving the calculation and collection of local taxes in order to recover from local taxes. practical suggestions and recommendations are given.

Key words: local budget, local budget revenues, local taxes and fees, financial stability of territories, budget processes, efficiency, territorial budget tax policy.

Аннотация: В статье рассмотрены состав доходов местных бюджетов, роль бюджетно-налоговой политики в обеспечении экономической стабильности нашей страны, научно-теоретические взгляды на формирование доходов местных бюджетов, а также организационные, правовые и финансовые основы формирования доходов местных бюджетов, вопросы совершенствования исчисления и сбора местных налогов в целях взыскания местных налогов, даются практические предложения и рекомендации.

Ключевые слова: местный бюджет, доходы местного бюджета, местные налоги и сборы, финансовая устойчивость территорий, бюджетные процессы, эффективность, налоговая политика территориального бюджета.

KIRISH

Mahalliy budjet daromadlari hisobidan sarflanadigan mablag'lar aholi turmush tarzini yaxshilash, infratuzilma obyektlarini saqlab turish va boshqa ijtimoiy-iqtisodiy masalalarni hal etishga yo'naltiriladi. Biroq ushbu mablag'lar hududlarni iqtisodiy rivojlantirish maqsadida qo'shimcha investitsiyalarni to'liq moliyalashtirish imkonini bermaydi. Shu sababli, mamlakatimiz budjet qonunchiligidan kelib chiqib, respublika budjetiga tushadigan umumdavlat soliqlarining bir qismi ajratmalar shaklida mahalliy budjetlarga qayta taqsimlanadi. Bu mexanizm hududlar moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Iqtisodchi olim Sh. Toshmatov mahalliy budget tushumlarini ko'paytirishga qaratilgan chora-tadbirlarni o'rganib, soliqlarni turli darajadagi budgetlar o'rtasida taqsimlash tizimini takomillashtirish zarurligini ta'kidlagan. U mahalliy hokimiyatlarning soliqlardan tushadigan daromadlarni oshirishga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish, hududiy soliq salohiyatini aniqlash hamda mahalliy soliqlarni undirish mexanizmini yaxshilash masalalarini tahlil qilgan.

Mahalliy soliqlarni hisoblash va undirish mexanizmlarini takomillashtirishga qaratilgan ko'plab ilmiy tadqiqotlarda mahalliy budget daromadlarini barqarorlashtiruvchi asosiy omil sifatida yangi soliq obyektlarini aniqlash va ularni undirish mexanizmini soddalashtirishga alohida e'tibor qaratilgan

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli iqtisodiyot sharoitida mahalliy budget daromadlarini tashkil etuvchi soliqlarning mohiyati, ularning vazifalari, xususiyatlari hamda ular bilan bog'liq muammolarning nazariy jihatlarini xorijiy va respublikamiz iqtisodchi olimlari tomonidan doimiy ravishda tadqiq etib kelinmoqda.

Rus olimi I.A. Drojina yer va boshqa ko'chmas mulk obyektlariga soliq solishning yagona tartibini yaratish tarafdori sifatida o'z tadqiqotlarida "umumiy ko'chmas mulk obyektlarini ularning mansubligi va foydalanish turiga qarab farqlash zarurligiga" e'tibor qaratgan [1].

Rus iqtisodchi olimi D.A. Smirnov esa ko'chmas mulkni soliq to'lovchining maqomiga qarab tasniflash zarurligini ta'kidlaydi [2].

Mamlakatimiz iqtisodchi olimlari — professor U. Burxanov va dotsent X. Qurbonovlar mahalliy budgetlar daromad bazasini mustahkamlashda yirik real sektor korxonalarida asosiy vositalar qiymati yuqori ekanligidan kelib chiqib, mol-mulk solig'i stavkasini ishlab chiqarishda (tijorat maqsadida) foydalaniladigan va ishlab chiqarishda foydalanilmaydigan asosiy vositalar bo'yicha tabaqalashtirib qo'llash zarurligini taklif etganlar. Shuningdek, ular kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari faoliyatini yanada jadallashtirish lozimligini ta'kidlaganlar [3].

Iqtisodchi olim A. Xayriddinovning fikricha, har bir mahalliy ma'muriy hududdagi soliq tizimi tomonidan undiriladigan umumdavlat soliqlari bo'yicha soliq tushumlarining ma'lum bir qismini bevosita mahalliy budgetlarning ixtiyoriga birlashtirilgan daromadlar shaklida qat'iy ulushda va doimiy asosda qoldirish belgilab qo'yilishi lozim. Shu bilan birga, asosiy e'tibor budget tizimi bo'g'inlari o'rtasida daromadlarni qayta taqsimlashning muhim mexanizmlaridan biri — me'yoriy ajratmalar tizimini takomillashtirishga qaratilishi kerak. U, shuningdek, bozor iqtisodiyotining talablaridan kelib chiqib, mahalliy budgetlar daromad bazalari barqarorligini ta'minlashda ularning birlashtirilgan daromadlariga ustuvorlik berish maqsadga muvofiq ekanini qayd etadi [4].

Iqtisodchi olim A.X. Islamqulov esa respublikamizda davlat budgeti daromadlari barqarorligini hamda turli darajadagi budgetlar o'rtasida daromadlar mutanosibligini ta'minlash maqsadida markaziy va mahalliy davlat hokimiyatlari o'rtasida moliya-budget va budget-soliq sohalaridagi vakolatlarni aniq belgilab olish zarurligini ta'kidlaydi. U budget tizimining bo'g'inlari o'rtasida daromad vakolatlari va xarajat majburiyatlarini optimal taqsimlash tizimini mahalliy budgetlar barqarorligini ta'minlash nuqtayi nazaridan amalga oshirish lozimligini taklif etgan [5].

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar va mahalliy boshqaruv organlarining vakolatlarining kengaytirilishi natijasida ularga ma'muriy hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini ta'minlash vazifasi yuklatilgan. Amaldagi qonunchilikka muvofiq, hududlar reja ko'rsatkichlarini belgilangan muddatlarda bajarishlari uchun ma'lum moliyaviy baza talab etiladi. Ushbu bazaning asosi mahalliy budgetlar hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 13-dekabrda "Mahalliy davlat hokimiyati organlarining moliyaviy erkinligini oshirish, mahalliy budgetlarga tushumlarning to'liqligini ta'minlash bo'yicha soliq va moliya organlari javobgarligini kuchaytirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-5283-son'li Farmoni mahalliy budgetlarning daromad bazasini tubdan mustahkamlash va nomarkazlashtirish asosida hududlarni kompleks rivojlantirishni barqaror moliyalashtirish, budgetlararo munosabatlarni yanada takomillashtirish, mahalliy davlat hokimiyati organlarining moliyaviy erkinligini kuchaytirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishga ko'maklashish, yangi ish o'rinlarini yaratish hamda aholi bandligini ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlarni belgilab berdi [6].

Farmonda quyidagi ustuvor yo'nalishlar aniq belgilab qo'yilgan:

– birinchidan, soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarning aniq turlarini mahalliy budgetlarga birlashtirish orqali ularning daromad bazasini tubdan mustahkamlash;

1 <https://lex.uz/docs/-3454970>

- ikkinchidan, viloyat, shahar va tuman budjetlarini subvensiyadan chiqarish, ularning yuqori turuvchi budjetlarga qaramligini bosqichma-bosqich qisqartirish hamda bu asosda hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish masalalarini hal etishda mahalliy davlat hokimiyati organlari erkinligi va mas'uliyatini oshirish;
- uchinchidan, mahalliy budjet daromadlarini oshirish maqsadida tizimli asosda qo'shimcha rezervlarni aniqlab borish;
- to'rtinchidan, deputatlik va jamoatchilik nazoratini keng jalb qilgan holda mahalliy budjetlarni shakllantirish jarayonining shaffofligini ta'minlash hamda uning bajarilishi ustidan nazoratni kuchaytirish;
- beshinchidan, mahalliy budjetlar daromad bazasini mustahkamlash va xarajatlarning tasdiqlangan parametrlarini o'z vaqtida hamda maqsadli moliyalashtirish, ijtimoiy soha obyektlari va infratuzilmani yanada rivojlantirish va tegishli darajada saqlab turish ustidan mahalliy davlat hokimiyati, moliya va soliq organlarining javobgarligini kuchaytirish (1-jadval).

1-jadval. Soliq turlari bo'yicha 2023-2024-yil budjetga tushgan tushumlar tahlili[7] (mlrd.so'm)

№	Soliq turlari	2023-yil	2024-yil	Farqi (+;-)	O'sish sur'ati
	Mahalliy budjet daromadlari	55 728,90	74 896,70	19 167,80	134,4
	shu jumladan:				
1	Yer qa'ridan foydalanganlik uchun soliq	15 300,3	20 170,0	4 869,7	131,8
2	Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq	791,4	1 173,0	381,60	148,2
3	Mol-mulk solig'i	5 097,7	6 805,0	1 707,3	133,5
4	Yer solig'i	6 890,1	8 216,0	1 325,9	119,2
5	Aylanmadan olinadigan soliq	2 407,3	2 829,0	421,7	117,5

1-jadval ma'lumotlariga asosan mahalliy budjet daromadlari tahlilini yanada chuqurroq ko'rib chiqadigan bo'lsak, birlashtirilgan solikli daromadlar 2023-yildan 2024-yilga nisbatan 34,4 foizga oshgan. Bu holat mahalliy budjetlarning barqaror o'sayotganini ko'rsatadi. Biroq, mahalliy budjet solikli daromad turlari o'rtasida sezilarli farqlar mavjud.

Aylanmadan olinadigan soliqning o'sish sur'ati juda kichik — atigi 17,5%. Bu holat iqtisodiyotdagi past o'sish darajasi yoki inflyatsiya ta'siri bilan izohlanishi mumkin. Bunday soliq dinamikasi iqtisodiyotdagi umumiy faollik bilan bevosita bog'liq bo'lib, aholi va biznes subyektlarining xarid qobiliyati yetarli darajada oshmaganligini ko'rsatadi.

Yer qa'ridan foydalanganlik uchun soliq 2023-yilga nisbatan 2024-yilda 31,8% ga, suv resurslaridan foydalanganlik uchun 48,2% ga, mol-mulk solig'i 33,5% ga va yer solig'i 19,2% ga oshgan. Ushbu o'sish tendensiyasi, xususan, yer solig'ining ortishi yer bozorining faollashganligidan dalolat beradi. Yangi qurilishlar, ishlab chiqarish maydonlari kengayishi hamda yerga bo'lgan talabning ortishi natijasida bu soliqdan tushumlar oshmoqda. Shuningdek, suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning ortishi suvdan foydalanuvchi subyektlar soni ko'payganini bildiradi.

O'zbekiston Respublikasining 2024-yil 24-dekabrda "Soliq va budjet siyosatining 2025-yilga mo'ljallangan asosiy yo'nalishlari qabul qilinganligi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritish to'g'risida"gi O'RQ-1014-son'li Qonuniga asosan mahalliy budjet solikli daromadlarida quyidagi o'zgarishlar amalga oshirildi [8].

Jumladan, 2025-yil 1-yanvardan boshlab:

- suvdan foydalanuvchilar, jumladan, elektr stansiyalari, kommunal xizmatlar, pivo va vinodan tashqari alkogolsiz va alkogolli ichimliklar ishlab chiqaruvchilar hamda sanoat korxonalari uchun suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq stavkalari 10% ga oshirildi;
- Prezidentning 2023-yil 1-apreldagi PQ-107-sonli qaroriga muvofiq, boshqa tarmoqlar uchun suv solig'i stavkalari sanoat uchun belgilangan tariflar bilan bosqichma-bosqich unifikatsiya qilinadi;
- avtomobillarni yuvishda foydalaniladigan suv uchun soliq stavkasi 5,5 baravar oshirilib, 1 kubometr uchun 2700 so'mdan 15 ming so'mgacha belgilandi;
- qazilma boyliklardan olinadigan soliq ulushi ularning xarid narxiga nisbatan pastligi inobatga olinib, marmar, granit, tabiiy bezaktosh, qum-shag'al aralashmasi (shu jumladan, qurilish qumi va qumtoshlar) uchun alohida soliq stavkalari joriy etildi;

– kon-kimyo xomashyosi hamda boshqa noruda qurilish materiallari uchun qazib olingan hajmga belgilangan qat'iy stavkalar 10% ga indeksatsiya qilindi;

– yuridik va jismoniy shaxslar uchun yer solig'ining bazaviy stavkalari 10% ga oshirildi;

– tovarlar, ishlar va xizmatlar elektron savdosi bilan shug'ullanuvchi kompaniyalar (marketpleyslar) uchun foyda solig'i stavkasi 7,5% dan 10% gacha, aylanmadan soliq stavkasi esa 2% dan 3% gacha oshirildi;

– mahalliy budjet daromadlarini oshirish maqsadida yuridik va jismoniy shaxslarning turar va noturar ko'chmas mulk obyektlariga solinadigan mol-mulk solig'i stavkalari 10% ga indeksatsiya qilindi (Kengashlar bu soliqqa 0,5 gacha pasaytiruvchi koeffitsiyent qo'llashi mumkin);

– yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun qat'iy belgilangan soliq stavkalari 10% ga oshirildi, faoliyat turi va hududiga qarab minimal hamda maksimal stavkalar belgilandi;

– Qoraqalpog'iston Respublikasi Jo'qorg'i Kengesi, viloyatlar va Toshkent shahar kengashlariga Soliq kodeksining 383-moddasida o'rnatilgan qat'iy soliq stavkalarining eng kam va eng yuqori stavkalari diapazoni doirasida tuman va shaharlarning iqtisodiy rivojlanish darajasidan kelib chiqib yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun soliq miqdorini belgilash vakolati berildi;

– jami yillik daromadi 100 mln so'mgacha bo'lgan yakka tartibdagi tadbirkorlarning xodimlariga oylik ish haqidan 12% stavkadagi jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'ini yoki yakka tartibdagi tadbirkor uchun belgilangan qat'iy daromad solig'ining 50% ini to'lash imkoniyati yaratildi;

– bozorlar va savdo majmualarida ishlayotgan yakka tartibdagi tadbirkorlarning xodimlari uchun to'lanadigan ijtimoiy soliq miqdori boshqa joylarda ishlayotgan yakka tartibdagi tadbirkorlar xodimlariniki kabi 1 BHM (375 ming so'm) etib belgilandi;

– mol-mulkini ijaraga beruvchi jismoniy va yuridik shaxslar uchun ijaraning eng kam stavkalari 10–12% ga oshirildi;

– 1-yanvardan boshlab yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni hisoblash bazasini aniqlashda 1 kvadrat metr uchun belgilangan eng kam qiymat 8,3–10% ga oshirildi:

- Toshkent shahrida — 3,3 mln so'm (ilgari 3 mln so'm edi);
- Nukus va viloyat markazlarida — 2,2 mln so'm (ilgari 2 mln so'm edi);
- boshqa shaharlar va qishloq joylarda — 1,3 mln so'm (ilgari 1,2 mln so'm edi).

– Toshkent shahri, viloyatlar va Qoraqalpog'iston Respublikasi kengashlariga soliq solish maqsadida ko'chmas mulk ijara qiymatlariga 2 gacha oshiruvchi koeffitsiyent qo'llash, shuningdek suv solig'i stavkalariga 0,7 gacha kamaytiruvchi va 1,5 gacha oshiruvchi koeffitsiyent joriy etish vakolati berildi;

– tuman va shahar kengashlariga noruda qurilish materiallari (sementdan tashqari) uchun belgilangan qat'iy stavkaning 1,3 barobarigacha oshiruvchi koeffitsiyent qo'llash huquqi berildi.

Yuqorida keltirilgan 2025-yil uchun soliq o'zgarishlari mahalliy budjet daromadlarini oshirish, hududlarning moliyaviy mustaqilligini kuchaytirish va budjet barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ilg'or rivojlangan mamlakatlarda mahalliy budjet daromadlarining asosiy qismini ko'chmas mulk solig'i tashkil etishini inobatga olgan holda, budjet-soliq siyosatining asosiy yo'nalishlarini belgilash jarayonida mavjud yer va mol-mulk resurslaridan samarali soliq undirish mexanizmlarini joriy etish zarur. Bu yondashuv mahalliy budjet daromadlari barqarorligini ta'minlab, moliyaviy resurslardan oqilona va samarali foydalanish imkonini beradi.

Shu maqsadda respublikamiz hududidagi barcha yer maydonlari va ko'chmas mulk obyektlarini to'liq inventarizatsiyadan o'tkazish, ularni raqamlashtirish hamda Kadastr agentligi tomonidan yagona onlayn axborot tizimini joriy etish lozim. Ushbu chora mahalliy budjetga tushumlarni oshirish, soliq ma'lumotlar bazasining shaffofligini ta'minlash va soliq solish bazasini kengaytirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Налоговые системы зарубежных стран. Учебно-методическое пособие/ Л.В. Попова, И.А. Дрожжина, Б.Г. Маслов. - 2-е изд. - М.: Дело и Сервис, 2011. - 92 с.
2. Смирнов Д.А. Оценочные понятия и принципы налогового права: вопросы соотношения и правоприменения // Ленинградский юридический журнал. - 2013. - №2. - С. 87-104.
3. U.Burxonov, X.Qurbonov. "Iqtisodiyot va innovation texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali. № 1, yanvar-fevral, 2018-yil 1/2018 (№ 00033) www.iqtisodiyot.uz.
4. A.B. Xayriddinov. Mahalliy budjetlar daromad bazalarining barqarorligini ta'minlash yo'llari. I.f.n. ilmiy darajasini olish uchun tayyorlangan diss. avtoreferati. –T.: 2011-yil b. 13.
5. Islankulov A.K. Budjetlararo mutanosiblikni ta'minlashda soliqlar tizimini takomillashtirish I.f.d (DSc) ilmiy darajasini olish uchun tayyorlangan diss. Avtoreferati 2019-yil b.

6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Mahalliy davlat hokimiyati organlarining moliyaviy erkinligini oshirish, mahalliy budjetlarga tushumlarning to'liqligini ta'minlash bo'yicha soliq va moliya organlari javobgarligini kuchaytirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi PF-5283-son Farmoni 2017-yil 13-dekabr;
7. O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.
8. O'zbekiston Respublikasining 2024-yil 24-dekabr kungi «Soliq va budjet siyosatining 2025-yilga mo'ljallangan asosiy yo'nalishlari qabul qilinganligi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritish to'g'risida»gi O'RQ-1014-sonli Qonuni.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>